

CYKL | DOJRZEWANIE W KINIE
GRUPA WIEKOWA | SP 7-8

ANALIZA PSYCHOLOGICZNA

autor: Marcin Majkut

FILM | „PODRÓŻ KSIĘCIA”, reż. Jean-François Laguionie, Xavier Picard

Kiedy Tom znajduje na plaży wyrzuconego przez morze mężczyznę, nie spodziewa się, że to odmieni jego życie. Ciekawość chłopca, odrzucenie strachu i niepewności pozwalają mu lepiej poznać rozbitka, który okazuje się księciem z odległej i nieznannej krainy. Jednak nie wszyscy są na tyle otwarci, aby zaakceptować przybysza i traktować go z szacunkiem. Szczególnie zaskakująca jest reakcja społeczności naukowców, którzy postanawiają pozbawić księcia wolności i zamknąć go w klatce w obawie przed jego obecnością i intencjami.

Film o ciekawości odkrywania i zdobywaniu nowej wiedzy oraz o tym, do czego ta wiedza może nas zaprowadzić.

TEMATY DO OMÓWIENIA

Film stwarza okazję do omówienia z uczniami trzech tematów:

- Strach przed obcym czy przed samym sobą?
- Sztwyne reguły, czyli na czym polega wolność życia?
- Na czym polega życie w zgodzie z naturą? Dlaczego może być szczęśliwe?

Strach przed obcym czy przed samym sobą?

Film jest pretekstem do rozmowy o tym, jak reagujemy na nowo poznanych ludzi, szczególnie kiedy są to osoby odległe kulturowo czy językowo. Księżę, choć fizycznie podobny do mieszkańców Nioukos, zostaje związany i utrzymywany w izolacji jako ktoś, kto nie należy do tego samego gatunku istot rozumnych. Z góry zostaje uznany za niebezpiecznego, co potęguje bariera językowa. Takiego obcego można albo poddać obserwacji i badać, tak jak stara się to robić Viktor, albo spróbować znaleźć z nim wspólny język i otwierając się na jego świat, próbować lepiej rozumieć własny. Doskonale to widać dzięki spotkaniom Toma i księcia. Okazuje się, że nawet zadawanie prostych pytań dotyczących funkcjonowania świata, tak jak robi to księżę, może otwierać interlokutora, w tym przypadku Toma, na inne rozumienie tego świata, umożliwiać własny rozwój i znajdowanie nowych znaczeń. Otwartość i empatia Toma pokazują nam nie tylko sposób nawiązywania relacji z obcym i poznawania nowych rzeczy czy idei, pochodzących z obcego świata, ale też uczenia się na nowo własnego świata. Film zwraca uwagę widza na potrzebę znajdowania lepszych sposobów przyglądania się temu światu, wyrwania się z kręgu przyzwyczajień i bezpiecznych, ale nieruchomych doków swojskiej kultury, z jej nauką, sztuką czy filozofią.

Strach i niepewność przed Laurentem są zatem przejawem lęku przed pozbyciem się balastu własnych ograniczeń, których największym ciężarem są wciąż te same, znajome ścieżki przyzwyczajień, nierzadko pragnień czy marzeń. Warto zadać sobie zatem pytanie, czy zdarza nam się marzyć o czymś, o czym jeszcze nie marzyliśmy, i w jakim momencie w naszym życiu pojawiają się nowe marzenia.

W filmie widzimy także mroczne strony postaw przeciwko obcemu czy niestandardowym zachowaniom, jak oburzenie kinowej publiczności na śmiech Laurenta, próba pobicia księcia i Toma, zamknięcie się środowiska naukowego na księcia i umieszczenie go w klatce. Każde z tych zachowań nie niesie ze sobą potencjału zrozumienia czy otwartości, ale przemoc, która zamyka dyskusję i możliwość odnalezienia wspólnego języka, zbudowanie nowych relacji, wzajemne uczenie się. Strach, który powoduje tę przemoc, syci się brakiem wyobraźni.

Pytania:

W jaki sposób próbują poznać księcia Elżbieta, Nelly i Viktor? Jakie stosują strategie? Jak Tomowi udaje się nawiązać kontakt z Laurentem? Co jest jego siłą? Dlaczego mieszkańcy Nioukos tak krytycznie oceniają zachowanie księcia? Dlaczego chcą go pobić? Jak na księcia reaguje grono naukowców? Dlaczego Laurent trafia do klatki? Dlaczego mieszkańcy żyjący w koronach drzew są tak otwarci na nowo przybyłych? Dlaczego nie reagują podobnie jak mieszkańcy Nioukos?

Sztwyne reguły, czyli na czym nie polega wolność życia?

Mieszkańcy Nioukos żyją w społeczeństwie, którym rządzą sztywne reguły, gdzie ważna jest ciężka praca, a kto ciężko nie pracuje, trafia do grup robotników pod baczny okiem strażników walczących z zarastającym miasto lasem. Ci, którzy ciężko pracują, mogą kupować sobie nowe rzeczy, nawet jeśli stare są jeszcze dobre. Film podejmuje temat krytyki społeczeństwa konsumpcyjnego, uwikłanego w nieustanną pracę, której efektem mogą być tylko walka z siłami natury oraz nagrody w postaci zakupów. Nie widzimy tutaj żadnej innowacji, choć Laurent zachwyca się wspaniałym miastem, pełnym światła i wysokich budynków, brakuje tu innowacji społecznej, która dałaby szansę temu społeczeństwu na wyrwanie się z zamkniętego kręgu egzystencji. Chorobę, jaka toczy to społeczeństwo, widać po samych ludziach, którzy nie zabierają głosu, nie kontaktują się z innymi, na co zwraca uwagę książę. A nocą, w celach rozrywkowych, udają się na Festiwal Strachu, aby niejako wzmocnić bezproduktywne emocje, które wydają się popychać ich do codziennych zmagania. W filmie sfera odnosząca się do Nioukos jest zawsze przy ziemi, ciemniejsza kolorystycznie, ponieważ przykryta również cieniem wysokich drzew.

Przeciwieństwem mieszkańców Nioukos są ludzie Krainy Baldachimów, którzy zbudowali pełną harmonii społeczność w koronach drzew, niejako poddając się otaczającej ich naturze i wykorzystując jej naturalne zasoby. Jak mówią, wszystko co jest im potrzebne do życia, mają na wyciągnięcie ręki, nie muszą pracować, mogą oddawać się rozmowom, obserwacjom gwiazd, medytacjom czy wychowaniu dzieci. Mieszkańcy drzew są zawsze w słońcu lub pod otwartym niebem, nad sobą nie mają już przeszkód, mogą z nadzieją spoglądać w górę, w przyszłość, której się nie obawiają, bo jak sami mówią, są pozbawieni lęku. Zwalczyli go, pokonując strach przed upadkiem, wspinając się pierwszy raz w korony drzew. Odpowiedź na pytanie, po której stronie leży wolność, jest zatem oczywista.

Pytania:

Jak wygląda życie w Nioukos? Jak zachowują się mieszkańcy Nioukos? Jak zachowują się mieszkańcy Krainy Baldachimów? Na czym polega życie każdej ze społeczności? Gdzie jest więcej wolności i na czym ta wolność polega w przypadku Nioukos i ludzi drzew? Czy mieszkańcy Nioukos są przekonani, że nie ma żadnych rozumnych istot oprócz nich? Dlaczego taki egocentryzm Nioukos nie wspiera rozwoju?

Na czym polega życie w zgodzie z naturą? Dlaczego może być szczęśliwe?

Historia ludzi z Krainy Baldachimów może być też znakomitym pretekstem do rozmowy o życiu w zgodzie z naturą i pozytywnych aspektach takiego życia. Wykorzystanie zasobów naturalnych i płynących z tego korzyści pokazane jest wprost, również jako subtelna metafora wynoszenia ludzi bliżej nieba dzięki przyrodzie. Stworzenie cieplarnianych warunków życia może sprzyjać dalszemu rozwojowi, np. budowaniu maszyn latających i wznoszeniu się jeszcze wyżej, pokonywaniu kolejnych przeszkód lub poddaniu się naturalnemu rytmowi przyrody i czerpaniu przyjemności z życia bez stresu, napięć czy lęków, jakie zawsze pojawiają się, kiedy próbujemy przekroczyć własne ograniczenia.

Pytania:

Dlaczego ludzie z Krainy Baldachimów wydają się szczęśliwi? Gdzie tkwi źródło ich spokoju i opanowania? Czy z powstrzymywania się od jakichkolwiek działań mogą płynąć korzyści? Co musiało się wydarzyć, aby powstała Kraina Baldachimów? Jacy ludzie budowali tę krainę? O czym wtedy myśleli? Czy życie w zgodzie z naturą zawsze kończy się szczęśliwie?